

Varuh človekovih pravic
Dunajska cesta 56
1109 Ljubljana

Gospod
Janez ŠTERN
janez.stern1986@gmail.com

Številka: 0.4-832/2021-3-PO
Datum: 22. 9. 2021

Spoštovani gospod Štern,

na Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) ste naslovili pobudo v zvezi z izpolnjevanjem pogoja PCT za osebe, ki obiskujejo varovance domov za starostnike. Dom za starostnike predstavlja za varovance njihov dom, zato menite, da bi morali za njihove obiskovalce zadoščati drugi ukrepi za preprečevanje okužbe z virusom (npr. nošenje maske, umivanje in razkuževanje rok, epidemiološki vprašalnik). Posebej opozarjate na neenak položaj pokretnih in nepokretnih varovancev. Pokretni varovanci lahko zavod zapustijo in se srečajo z najbližjimi zunaj zavoda, nepokretni varovanci pa tega seveda ne morejo storiti. Če želi takšnega varovanca obiskati njegov najbližji, mora izpolnjevati pogoj PCT. Varuha pozivate k ukrepanju.

Pristojnosti Varuha so opredeljene v Ustavi Republike Slovenije (URS) in Zakonu o varuhu človekovih pravic (ZVarCP). Na Varuha se lahko obrne, kdor meni, da so mu bile z aktom ali dejanjem katerega od državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine. Poleg tega mora biti skladno s prvim odstavkom 27. člena ZVarCP pobuda, naslovljena na Varuha, konkretizirana do te mere, da je mogoče na njeni podlagi ugotoviti dejansko stanje zadeve, katera izmed ustavno zagotovljenih pravic naj bi bila posamezniku kršena, s strani katerega organa, pa tudi, kaj je posameznik sam storil za to, da bi razrešil problem, zaradi katerega se je sicer obrnil na Varuha. Varuhova vloga je namreč subsidiarna, kar pomeni, da si morajo pobudniki v prvi vrsti sami prizadevati rešiti težave s pristojnimi organi oziroma izkoristiti pravna sredstva, ki so jim na voljo.

Vaše pismo, ki ste ga poslali po elektronski pošti, teh zahtev ne izpolnjuje, saj je videti, da predstavlja šele prvi korak v smeri morebitne rešitve zadeve, s katero ste se obrnili na nas, ne glede na to, pa vam v nadaljevanju podajamo nekaj splošnih pojasnil.

Varuh na načelni ravni izpolnjevanje pogoja PCT razume in podpira. Varuh meni, da varovanje zdravja in življenja ljudi velja za temeljno vrednoto v sodobnih družbah. Država ima dolžnost varovati ti dve človekovi pravici in ob tem upoštevati, da mora biti vsak poseg v človekovo pravico ali temeljno svoboščino ustavno dopusten. To pomeni zlasti, da mora biti vsak tovrstni poseg v človekove pravice legitim in tudi sorazmeren. Ukrep države mora biti glede zasledovanega cilja torej utemeljen tako, da v najmanjši možni meri vpliva na pravice in interese z njim prizadetih. Cilj, ki naj bi se ga pri določitvi pogoja PCT zasledovalo, je preprečevanje širjenja nalezljive bolezni. Varuh v zahtevi po izpolnjevanju pogoja PCT vidi predvsem odgovor države na družbeno potrebo po zaščiti zdravja posameznika, pa tudi javnega zdravja nasploh. Kot razumemo, izpolnjevanje pogoja PCT ščiti tako tiste, ki so mu podvrženi, kot tudi tiste, ki so izpostavljeni stiku s takim posameznikom. Ob tem Varuh tudi nima razlogov dvomiti, da korist, ki jo prinaša izpolnjevanje pogoja PCT za zdravje posameznika in širše skupnosti, presega morebitne neprijetnosti, ki utegnejo zaradi tega nastati - oziroma da bi opustitev zahtev po izpolnjevanju pogoja PCT pomenila dodatno tveganje za širjenje virusne okužbe s covid-19. Zato Varuh načeloma ocenjuje, da ne gre za nelegitimen ali nesorazmeren ukrep. Obenem po naši oceni primarni cilj take pravne ureditve tudi ni kaznovanje, ampak preventiva, ki lahko učinkovito prispeva k nadaljnjemu padanju števila okuženih. To pa je družbena potreba in zato so takšni ukrepi nujni v demokratični družbi, da se zavaruje človeško zdravje in življenje.

Varuh se je v obdobju od uveljavitve Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolevnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (v nadaljevanju: Odlok), ki je bil 11. 9. 2021 objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 146/21, seznanil z vrsto vprašanj, pomislekov in mnenj, ki se nanašajo tako na besedilo Odloka kot tudi na njegovo izvajanje. Pobude, ki so nam jih posredovali tako prebivalci Slovenije, kot tudi izvajalci različnih ključnih storitev, so se v velikem delu nanašale na izpolnjevanje t. i. pogoja PCT za udeležbo posameznih ranljivih skupin prebivalstva v družbenem življenju.

Kljub temu, da Varuh na načelni ravni izpolnjevanje pogoja PCT podpira, smo po preučitvi vsebine citiranega Odloka in prejetih pobud, ugotovili nekatere pomanjkljivosti Odloka. Po mnenju Varuha namreč Odlok v zadostni meri ne prepozna potreb posameznih ranljivih skupin. Zato smo predsednika Vlade Republike Slovenije, g. Janeza Janšo, ministra za zdravje, g. Janeza Poklukarja in ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, g. Janeza Ciglerja Kralja, že opozorili na pomanjkljivosti Odloka in jih pozvali k ustreznim spremembam Odloka, ki bodo zaščitile ranljive skupine prebivalstva. Več o tem si lahko preberete na naši spletni strani, na naslovu <https://www.varuh-rs.si/sporocila-za->

[javnost/novica/varuh-vlado-pozval-k-upostevanju-potreb-ranljivih-skupin-pri-sprejemanju-predpisov/](#).

Tudi vsak posameznik, ki se ne strinja z veljavnimi ali načrtovanimi ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19, se lahko obrne na pristojno ministrstvo, tj. Ministrstvo za zdravje (Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, telefon: 01 478 60 01, e-pošta: gp.mz@gov.si), za več pojasnil pa tudi na Nacionalni inštitut za javno zdravje (Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana, telefon: 01 244 14 00, e-pošta: info@nijz.si). Svoje pomisleke lahko naslovite tudi neposredno na Vlado Republike Slovenije (Gregorčičeva 20, 25, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.gs@gov.si) s predlogi, kaj naj upošteva pri pripravi predpisov, svoj predlog lahko ne nazadnje objavite tudi na portalu <https://predlagam.vladi.si/>. Posameznik se lahko s pobudo za presojo ustavnosti oziroma zakonitosti Odloka obrne tudi na Ustavno sodišče Republike Slovenije oziroma s tožbo na podlagi 4. člena Zakona o upravnem sporu (ZUS-1) na upravno sodišče.

Lep pozdrav,

Peter Svetina
varuh človekovih pravic

V vednost:
Gospa
Biserka MAROLT MEDEN, predsednica
DRUŠTVO SREBRNA NIT
srebrna.nit@gmail.com